

**Autentik materiallarning ingliz tilini o'qitishda o'quv materiali
sifatidagi ahamiyati**

Abdurashidova Hafiza Abdurashidovna

Termiz Davlat Universiteti, tayanch doktoranti.

Absract:

Mazkur maqola ingliz tilini autentik materiallar vositasida o'qitishning ahamiyati, afzalliklari haqida muhokama qiladi. Ma'lumki, autentik materiallar xorijiy tillarda nutqning real hayot bilan bog'liq ifoda tasvirini namoyon qiladi. Shu sababli, autentik materiallar o'quv vositasi sifatida lingvistik va nutqiy kompetensiyalarning takomillashuviga ko'maklashishi ilmiy manbalarga asoslangan holda muhokama qilingan.

Key words: *autentik materiallar, motivatsiya, o'quv material, real, bilim, ko'nikma, til bilish darajasi.*

KIRISH.

Bugungi kunda dunyo yuqori globallashuv jarayonini boshdan kechirmoqda. Har sohada real vaziyatlar muhim ahamiyatga ega bo'lmoqda. Aynan ta'limda ham media-informatsiya bazalaridan foydalanish, bunda ilmiy, ijtimoiy-iqtisodiy, tajriba almashishga asoslangan aloqalar ya'ni, chet elda o'qish, malaka oshirish, ishlash, xalqaro turizm aloqalari tabiiy ravishda globallashuvni o'zida aks ettiradi. Ushbu jarayonlar til o'rganish jarayonida real holatlarning aks ettirilishini talab va ehtiyoj sifatida namoyon etadi. Autentik materiallar nutq va tilning har kunlik vaziyatlarda ishlatilish jarayonini real hayot holatida ifodalovchi vosita hisoblanadi. O'quv jarayonida pedagoglar tomonidan ta'lim mazmuni kunlik mavzu yoki kunlik siyosiy/mahalliy yangiliklarga bog'langan holda motivatsion usullarda tayyorlanadi. Ushbu usulda tayyorlangan o'quv material til o'rganuvchini darsga diqqatini tortish bilan bir qatorda, sezilarli motivatsiyani ham beradi.

МУХОКАМА

Xorijiy tillarni o'qitish jarayonida yaxshi dizaynda va mukammal tayyorlangan dars rejasi doimo bir qator afzalliklarga ega bo'ladi.

Ma'lumki, dars jarayonida o'rgatiladigan ingliz tili Ma'lumki, dars jarayonida o'rgatiladigan ingliz tili bilan jamiyatda, real hayotda qo'llaniladigan ingliz tili orasida tafouvtlar mavjud. Buning yaqqol dalili sifatida shuni ko'rsatish mumkinki, maktabda va yana ayrim qo'shimcha kurslarda ingliz tilini darsliklar orqali o'rgangan ko'p sonli o'quvchilar real hayotda undan foydalana olishmaydi. Buning boisi, darsliklarda berib boriladigan grammatik mashqlarning aksariyati haqiqiy, real so'zlashuv kontekstiga mos emas. Bu til ko'nikmalarinigina o'rganishning o'zi yetarli emasligini anglatadi. Kundan kunga rivojlanib borayotgan asrimizda til o'rganish jarayonida bir qancha samarali usullar, metodlar, manbalar bilan bir qatorda ayrim muammollarga ham duch kelinayotganini ham kuzatish mumkin. Til o'rganishni nimadan boshlashni bilmaslik, mustaqil o'rganish uchun boshlang'ich bilimning yo'qligi, manba va materiallarning yetishmasligi yoki ulardan mustaqil foydalana olmaslik shular jumlasidandir.

Muhokama

Shuni ta'kidlash kerakki, chet tilini o'rganishda amaliy mashg'ulotlar davomida autentik materiallardan foydalanish ushbu muammolarni samarali hal etishga yordam beradi. Bu o'rinda chet tilini o'rganishda "haqiqiy materiallar"dan foydalanishga alohida ahamiyat berish kerak bo'ladi. "Haqiqiy materiallar kundalik vaziyatlarda ishlatiladigan tilning hayotiy namunalarini beradi. Ulardan o'quvchilarning qiziqishini yanada oshirishda foydalanish mumkin". Haqiqiy materiallar – u xoh o'qish, xoh tinglab tushunish ko'nikmalariga qaratilgan materiallar bo'lsin, aslida informatsiya berish maqsadiga yo'naltirilgan bo'lib, ular aynan til o'rgatish ta'limi maqsadlari uchun mo'ljallanmagan materiallardir. Ularga filmlar, sahna asarlari, badiiy asarlar, ilmiy matnlar, gazeta va jurnallar, teleko'rsatuvlarni kiritish mumkin. Haqiqiy bo'lmagan materiallar esa ma'lum tilni

o'rganish uchun ixtiro qilingan, yozilgan yoki yozib olingan audio, video lavhalar kiradi. Ularga maxsus, bevosita til o'rganishga qaratilgan darsliklar, qo'llanmalar yoki til o'rganuvchilar uchun haqiqiy materiallarga taqlid qilingan holda ishlab chiqilgan materiallar kiritiladi. Albatta, ushbu materiallardan foydalanish o'qituvchilarning ishini ancha yengillashtiradi. Ayniqsa, ulardan darsliklar bilan birga foydalanish sinf yoki kurs darslarini loyihalashda va o'quv rejasini tartib bilan tuzishda hamda darslarni mantiqiy ketma-ketlikda o'quvchilarga, talabalarga yetkazishda yaxshigina dasturulamal bo'lib xizmat qiladi. Lekin til o'qituvchisi va poliglot bo'lgan doktor Gareth Popkinsning so'zlariga ko'ra, "Darsliklar o'quvchilar uchun ba'zan zerikarli va demotivatsiya qiluvchi vositaga aylanib qoladi". Uning fikricha, shunday vaziyatda darsliklar bilan bir qatorda haqiqiy materiallardan qo'shimcha manba sifatida foydalanish foydali tanlovdir. Autentik materiallar dars jarayonini boyitishga hamda o'quvchilarning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini yanada oshirishga yordam beradi. Agar autentik materiallar darsliklarda keltirilgan o'quv dasturlariga qarab tanlansa, ularni izlash hamda tanlash jarayonida muammoga duch kelinmaydi, shundagina ushbu materiallar uzviylik va mantiqiy ketma-ketlikka ega bo'ladi. Haqiqiy materiallar ishlab chiqilib, ommaga taqdim qilinayotganda, iste'molchi o'z ona tili darajasida ishlatiladigan tilni tushuna oladi deb taxmin qilinadi va hech qanday til o'rganuvchilar uchun ixtisoslashitirilmagan, ya'ni, qandaydir maxsus til o'rganish yoki o'rgatish tuzilmalarsiz bo'ladi.

Xulosa qilib aytganda, til o'rganuvchi autentik materiallardan foydalanganda, real hayotdagi tilda ishlatadigan iboralar, jargonlar, aksentlar, akademik so'zlarning qo'llanilishi, hatto shevalarga ham va umuman olganda haqiqiy til aspektlariga duch keladi. Haqiqiy materiallar tilning asl xususiyatlari bilan tanishish imkonini beradi. Autentik materiallardan foydalanishda, birinchi navbatda, asliyatdagi, haqiqiy nutq shaklini ko'rsatish uchun materiallarni tanlashda darsda o'tilayotgan mavzuga bog'lash jarayonini samarali qiladi.

Chunonchi, o'quvchining bilim darajasini baholash hamda yoshini bilish, shuningdek, qiziqishlarini inobatga olish ham muhim ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Krashen, Stephen D. Second Language Acquisition and Second Language Learning (PDF). Oxford:1981. Pergamon. Archived (PDF) from the original on 2022-10-09
2. Jalolov J.J., Mahkamova G.T. Ashurov Sh.S. English Language Teaching methodology. –T.: Fan va texnologiya.
3. Martinez, A.G., 2002. Authentic materials: An overview. <http://www3.telus.net/linguisticsissues/authenticmaterials.html>
4. Herrington, A. and J. Herrington, 2005. What is an Authentic Learning Environment? In: Herrington, A. (Ed.). Authentic learning environments in higher education, Hershey, PA, USA: Information Science Publishing. <http://site.ebrary.com>.